

Aplikovaná kognitivně-behaviorální analýza jako účinný nástroj pro rozvoj komunikačních dovedností a řešení problémového chování u dospívajících s diagnostikovaným Aspergerovým syndromem

Autor se v rigorózní práci zabývá aktuálním tématem. Prokazuje adekvátní odbornou orientaci. I vzhledem k formulaci hlavního cíle práce cit. „nevyvrátit hypotézu...“ (s. 11) pokládáme práci za práci výzkumnou. Předložená práce však v obecné rovině není strukturovaná jako výzkumná zpráva. Autor práci rozdělil na část teoretickou a empirickou. V empirické části pojednává a do více směrů rozvádí témata týkající se historie zkoumání pervazivních vývojových poruch. Zabývá se specifiky Aspergerova syndromu v kontextu pedagogického působení. Autor používá odpovídající spektrum zdrojů. Prezентuje aktuální metody a přístupy uplatňované při vzdělávání jedinců s narušeným artistickým spektrem. Do textů vhodným způsobem vkládá svoje komentáře často vycházející z jeho odborné praxe. Některé dílčí kapitoly poněkud postrádají konkrétní souvislost s klíčovým tématem práce. Příkladem je kap. 1.4. Nicméně autor přináší celou řadu podnětných přístupů a technik, které diskutuje v kontextu funkčního AS (např. techniky neurologického programování). Doporučujeme doplnit shrnutí současného stavu poznání zkoumaného problému tj. dopad využívání aplikované kognitivně-behaviorální analýzy na zvolené klíčové kompetence.

Stěžejní částí práce je kapitola 5. Z metodologického hlediska se tato část poněkud vymyká standardní struktuře výzkumné zprávy. Začneme-li od obecného určení cíle či cílů práce, pak poněkud chybí jasné vymezení, co chce šetření vyzkoumat. Autor na straně 102 uvádí: „ukážeme zde postup účinnosti našeho rozvojového programu...“. Není tak zcela zřejmé, zda je cílem práce prezentovat předmětnou metodu měření či spíše zkoumat dopad využívání analýzy nebo obojí. Vrátime-li se do úvodu práce, zde autor uvádí jako cíl „nevyvrátit hypotézu...“. Autor s touto hypotézou však dále v textu nepracuje. Rovněž postrádáme pregnantní zdůvodnění hypotézy a dále zřetelně vymezení existence proměnných a jakým způsobem autor zkoumá vztahy mezi nimi.

Autor zvolil kvantitativní výzkumnou metodologii doplněnou o kvalitativní techniky. Zvolené metody však postrádají jednoznačné zdůvodnění. V textu nenacházíme zřetelně formulované výzkumné otázky. Čtenář tak může pouze usuzovat, na jaké otázky hledá autor odpověď. Mj. pouze z dobře formulovaných otázek je jasné, jaká data a metody jsou zapotřebí k jejich zodpovězení. Doporučujeme použité výzkumné metody zdůvodnit.

Způsob a obsah interpretace dat spíše umožňuje zpracování závěrů. Nicméně u některých závěrů není zcela zřejmé, z čeho vyplývají (např. s. 125). Na s. 134 autor konstatuje „nevyvrácení hypotézy“. A dále na s. 138 autor prohlašuje formulovanou hypotézu za (dosud) nevyvrácenou. V kontextu předmětného

výzkumného šetření doporučujeme doplnit, proč autor použil výraz „dosud“ a vložil jej do závorek.

Autor pracoval se studenty gymnázia a zveřejňuje mj. jejich kasuistiky. V textu však nenalzáme jakými etickými pravidly se autor při výzkumném šetření (zmiňuje pouze souhlas rodičů). Doporučujeme doplnit.

Autor prezentuje kvantifikovatelné výsledky a zdařile je interpretuje. Má-li však být výsledek odpovědí na specifické otázky, pak je možné vyslovit jisté pochybnosti. Specifické otázky totiž, jak uvádíme výše, postrádáme. Dáváme také ke zvážení vložit výsledky a závěry do širšího kontextu a to s orientací na důsledky práce pro teorii, pro praxi a pro další výzkum.

Co se týče závěrečné části práce, autor konstatuje dosažení stanoveného cíle práce.

Výstup práce je obecně využitelný pro oblast speciální pedagogiky resp. příbuzných oborů nicméně autor v textu uvádí pouze okrajově.

Práce vykazuje odpovídající jazykovou úroveň. Z textu je patrná motivovanost autora. Práce splňuje formální náležitosti a strukturu (titulní list, čestné prohl., klíčová slova, obsah aj.) s výbornou grafickou a typografickou úrovní.

Práce je svým tématem nepochybně přínosná a inspirativní a to jako z hlediska výzkumu tak speciálně-pedagogické praxe. Nicméně doporučujeme doplnit o výše uvedené.

V Praze, dne 4.12.2013

doc. PhDr. Jan Šiška, PhD.